

Beslutsförslag

Kommunfullmäktiges presidium

Datum 2019-04-16

Dnr KS 2019/0114-100

Till Kommunfullmäktige

Medborgarförslag nr 20/2019 – Återtagande av återbetalningskrav riktat till Frivilliga Familjehem

Sammanfattning

I ett medborgarförslag inkommet till Österåkers kommun 2019-04-01 föreslås att Kommunfullmäktige ger Socialnämnden i uppdrag att återta sitt krav på återbetalning av 483 750 kr riktat till Frivilliga Familjehem.

Beslutsförslag

Kommunfullmäktiges presidium föreslår Kommunfullmäktige besluta

Medborgarförslag nr 20/2019 medges väckas och remitteras till Socialnämnden som på delegation från fullmäktige fattar slutgiltigt beslut med anledning av förslaget.

Motivering

Medborgarförslaget bedöms falla inom det kommunala kompetensområdet då frågan har att göra med Socialnämndens beslut om beviljande av bidrag till en förening samt Socialnämndens beslut om återkrav i enlighet med av Socialnämnden antagna riktlinjer.

Förslagsställaren föreslår att Socialnämnden återtar sitt krav på återbetalning av 483 750 kr till Frivilliga Familjehem, och att detta skall ske genom ett uppdrag från Kommunfullmäktige till Socialnämnden.

Bakgrund

Följande 3 beslut har fattats av Socialnämnden:

- Socialnämnden antog på sammanträde 2017-12-14 i SN § 11:5, riktlinjer för det tillfälliga kommunbidrag som avser ensamkommande som fyller 18 år innan de fått sin asylrätt prövad.
- Socialnämnden beslutade på sammanträde 2018-01-25 i SN § I:4 att bevilja bidrag till Föreningen Frivilliga Familjehem i Österåker enligt Socialnämndens riktlinjer samt begärde återrapportering av beviljade medel från föreningen. Det framgick i beslutsatsen att medel som inte använts i enlighet med riktlinjerna ska återbetalas till kommunen.
- Socialnämnden beslutade på sammanträde 2018-12-20 i SN § 11:7 att begära återbetalning av Föreningen Frivilliga Familjehem om 483 750 kr vilket motsvarar differensen mellan beviljat bidrag och de kostnader som föreningen kunnat redovisa som följer nämndens riktlinjer för bidraget.

Socialnämndens beslut från den 20 december 2018 överklagades till Förvaltningsrätten. Förvaltningsrätten har i beslut i mål nr. 1063-19 avvisat överklagande av Socialnämndens beslut

Beslutsförslag

Förvaltningsrätten skriver:

”En kommun har möjlighet att med stöd av den allmänna kompetensen i 2 kap 1 § kommunallagen (2017:735) besluta att lämna bidrag till föreningslivet inom vissa rättsliga gränser (...) Sådana beslut kan endast överklagas genom laglighetsprövning enligt kommunallagen (2017:725). På motsvarande sätt kan ett beslut om återkrav, enligt förvaltningsrättens bedömning, överklagas genom laglighetsprövning”.

Förvaltningsrätten hänvisar i sitt beslut till att varje medlem av en kommun enligt 13 kap 1 § kommunallagen, har rätt att få lagligheten av kommunens beslut prövad genom att överklaga dem hos förvaltningsrätten. Förvaltningsrätten skriver vidare:

”Frivilliga Familjehem i Österåker är en förening. Föreningar är inte medlemmar i kommunen... Överklagandet ska därför avvisas.”

Medborgarförslaget strider mot antagna riktlinjer och mot kommunallagen

Medlemmar i Frivilliga Familjehem i Österåker har huserat ett antal personer som inte varit anvisade till Österåkers kommun av Migrationsverket.

Ett ytterligare antal personer har bott på annan plats i kommunen än hos medlem i Frivilliga Familjehem i Österåker men med finansiering från Frivilliga Familjehem i Österåker.

Ovanstående två omständigheter strider mot de riktlinjer som Socialnämnden har antagit.

Vidare anges i Kommunallagens 2 kap 2 § att ”Kommuner och landsting får inte ha hand om angelägenheter som enbart staten, en annan kommun, ett landsting eller någon annan ska ha hand om”. Bestämmelsen är en kommunalrättslig grundläggande princip och tar sikte på när en angelägenhet exklusivt faller inom någon annans befogenhet.

Mot bakgrund av att Socialnämndens beslut om att begära återbetalning härrör sig ur differensen mellan beviljat bidrag och de kostnader som föreningen kunnat redovisa som följer nämndens riktlinjer för bidraget samt Kommunallagens grundläggande princip om att kommuner inte får ha hand om angelägenheter som en annan kommun ska ha hand om, föreslås att medborgarförslaget medges väckas och att förslaget remitteras till Socialnämnden som på delegation från fullmäktige fattar slutgiltigt beslut med anledning av förslaget.

Bedömningen är således att förslaget- Socialnämndens återtagande av krav på återbetalning- faller inom den kommunala kompetensen men då förslaget strider mot en av kommunallagens grundläggande principer är ärendet inte en fråga för Kommunfullmäktige att ta ställning till. Det faller inom Socialnämndens ansvar att utifrån tidigare fattade beslut, relevant lagstiftning samt vilken återrapportering av medel nämnden erhållit att fatta beslut med anledning av medborgarförslaget.

Bilaga

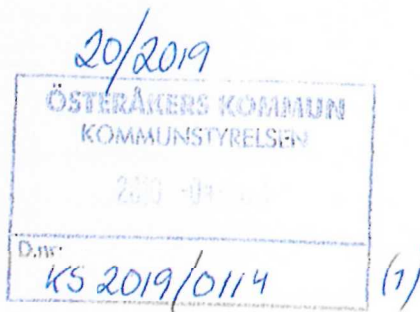
Medborgarförslag nr 20/2019

Ingela Gardner

Kommunfullmäktiges ordförande

Skickas till:
Kommunfullmäktige i Österåkers kommun
Kommunkansliet
184 86 Åkersberga

Medborgarförslag

Förslag (endast ett ämne)* SE BILAGA
Beskrivning* SE BILAGA
Namn* GÖRAN SALLNÄS

Jag samtycker till publicering av mitt namn tillsammans med mitt medborgarförslag på kommunens webbplats. Om jag inte samtycker publiceras förslaget inte.

Medborgarförslag

Förslag

Jag föreslår att kommunfullmäktige ger socialnämnden i uppdrag att återta sitt krav på återbetalning av 483 750 kr riktat till Frivilliga Familjehem.

Beskrivning

En levande demokrati kräver aktiva medborgare. En sådan demokrati förutsätter ett aktivt föreningsliv, ett väl fungerande civilsamhälle. Detta kompletterar på viktiga punkter de statliga och kommunala samhällsfunktionerna.

Den ideella föreningen Frivilliga Familjehem har på ett beundransvärt sätt medverkat till att över 50 asylsökande ungdomar här i kommunen har fått någonstans att bo och mat för dagen. De har därigenom kunna skapa ett nätverk av personer och föreningar, som aktivt medverkat till deras integration här i Österåker.

Frivilliga Familjehem fick i januari 2018 i uppdrag av kommunen att förmedla drygt en miljon av de tre miljoner kronor, som kommunen tilldelades av regeringen under 2017 och 2018. I regeringens anvisning angavs att dessa pengar var avsedda att stödja ensamkommande unga asylsökande i sina vistelsekommuner. Socialnämnden i Österåker menade att dessa pengar endast borde användas för dem som anvisats till kommunen av Migrationsverket.

Frivilliga Familjehem fick aldrig, trots påstötningar, någon lista från kommunen över vilka ungdomar som beslutet gällde, alltså var anvisade till kommunen. Den första återredovisningen av utbetalda medel skedde först i augusti 2018, drygt 7 månader efter det att Frivilliga Familjehem börjat fördela de statliga pengarna.

Vid denna redovisning medförde Frivilliga Familjehem listan över de unga flyktingar som fått bidrag och vilka summor som utgått. Kommunens representant talade då om vilka namn som var bidragsberättigade och vilka som inte var det. Först då efter mer än sju månader!

Många familjer, som tagit emot ungdomar i sina hem, valde att frivilligt minska de bidrag de kunnat få för att pengarna skulle räcka till dem som bodde här men som inte var anvisade till kommunen. Nu vill kommunen att dessa pengar, som familjerna i solidaritet med andra avstått från, skall återkrävas av Frivilliga Familjehem.

I avtalet mellan kommunen och Frivilliga Familjehem står inget om den exakta storleken på bidraget som skulle utbetalas till familjerna, bara en summa per bidragsberättigad ungdom som kommunen beräknat bidraget efter.

Socialnämnden krävde i sitt beslut den 20 december 2018 att Frivilliga Familjehem skall återbetala 483 750 kr, eftersom nämnden anser att fel ungdomar fått del av stödet. Om nu detta krav kommer att genomföras kommer inte pengarna att återbetalas till staten utan blir ett bidrag till ekonomin i kommunen med landets lägsta kommunalskatt.

Detta är ett omänskligt sätt att löna en hårt arbetande ideell förening, en förening som lagt ner hundratals, ja tusentals timmar, för att unga människor som vistats i Österåkers kommun skulle kunna överleva på ett värdigt sätt och få en möjlighet att via kontakter skapa nätverk, finna vägar till studier och arbete och bli en del av vårt samhälle.

Inte minst med tanke på att kommunen just denna sista vecka i mars 2019 vädjat om frivilligarbete inom en rad kommunala områden, bör det civila samhället stödjas och inte motarbetas genom orimliga ekonomiska krav.